

VLAAMSE OVERHEID

Omgeving

[C – 2018/13376]

Ontwerp van 'Luchtbeleidsplan 2030' in uitvoering van artikel 23 van de Europese Richtlijn 2008/50/EG en artikel 6 van de Europese Richtlijn 2016/2284**Achtergrond**

De afgelopen decennia slaagden zowel Vlaanderen als Europa er in de uitstoot van vervuilende stoffen naar de lucht sterk te verminderen en zo de kwaliteit van onze lucht te verbeteren. Toch heeft luchtverontreiniging nog steeds een belangrijke schadelijke impact op onze gezondheid en op het leefmilieu. Luchtverontreiniging is de belangrijkste milieu gerelateerde oorzaak van vroegtijdige sterfte in de Europese Unie en in Vlaanderen.

In voorliggend 'Luchtbeleidsplan 2030' is gekozen voor een geïntegreerde aanpak door de beleidsaanpak voor het naleven van zowel de Europese emissieplafonds als de Europese luchtkwaliteitsnormen te integreren in één plan. Daardoor worden grensoverschrijdende, regionale en lokale luchtkwaliteitsproblemen samen aangepakt.

Gezien luchtverontreiniging een belangrijk thema is in de Europese besluitvorming zet Europa in op verschillende instrumenten: nationale emissieplafonds die vooral de grensoverschrijdende luchtverontreiniging aanpakken, luchtkwaliteitsnormen die kwaliteitseisen stellen aan de lokale luchtkwaliteit en brongerichte maatregelen die lidstaten helpen om de emissieplafonds en luchtkwaliteitsnormen te kunnen respecteren.

Voorliggend ontwerpplan geeft invulling aan:

1. De NEC-richtlijn:

Met het besluit van de Vlaamse regering van 27 oktober 2017 werd de Europese richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG omgezet in Hoofdstuk 2.10. van titel II van het VLAREM.

De NEC-richtlijn legt emissiereductieverbintenissen vast per lidstaat voor vijf polluenten: zwaveloxiden (SO_x), stikstofoxiden (NO_x), vluchtige organische stoffen exclusief methaan (NMVOS), ammoniak (NH₃) en fijn stof met een aerodynamische diameter tot 2,5 µm (PM_{2,5}). Een eerste set van emissiereductieverbintenissen is van kracht vanaf 2020 en een tweede set vanaf 2030. Deze emissiereductieverbintenissen werden via een beslissing van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu (4 mei 2017) verdeeld over de drie gewesten zodat elk gewest zijn eigen emissiereductiebeleid kan uitwerken.

2. De luchtkwaliteitsrichtlijnen:

In de luchtkwaliteitsrichtlijnen 2008/50/EG (Richtlijn betreffende luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa) en (de dochterrichtlijn) 2004/107 (beide omgezet in deel 2 van titel II van het VLAREM en bijlagen) worden voor een reeks pollutanten maximale luchtconcentraties opgelegd, met het oog op bescherming van de gezondheid en van het leefmilieu. De pollutanten waarvoor luchtkwaliteitsdoelstellingen zijn vastgesteld zijn: O₃ (ozon), PM₁₀ en PM_{2,5}, NO₂ (stikstofdioxide), SO₂ (zwaveldioxide), CO (koolstofmonoxide), benzeen, benzo(a)pyreen (BaP) en de metalen lood (Pb), arseen (As), cadmium (Cd) en nikkel (Ni). Voor kwik (Hg) zijn enkel meetverplichtingen opgenomen. Bij overschrijding van de grenswaarden vereisen deze richtlijnen de opmaak van actieplannen om de overschrijdingen zo kort mogelijk te houden.

Een lijst van de verschillende actieplannen met toelichting is opgenomen in het plan. Specifiek voor de luchtkwaliteitszone BEF02A 'Agglomeratie Antwerpen' is in 2017 al een actieplan opgesteld en gerapporteerd aan de Europese Commissie. Gezien in voorliggend 'Luchtbeleidsplan 2030' extra maatregelen zijn opgenomen die een positieve impact zullen hebben op de luchtkwaliteit in Antwerpen is het aangewezen het plan voor de luchtkwaliteitszone BEF02A 'Agglomeratie Antwerpen' te vervolledigen met extra Vlaamse maatregelen en inzichten over effecten op lokaal niveau. Voorliggend plan omvat deze aanvullingen en zal dus eveneens fungeren als aanvulling bij het initiële actieplan voor de luchtkwaliteitszone BEF02A 'Agglomeratie Antwerpen'.

Vlaamse beleidscontext

Het Vlaams Luchtkwaliteitsplan voor NO₂ bevat een reeks maatregelen om de stikstofdioxideconcentraties in de lucht te verminderen. Het plan liep van 2010 tot 2016. Op 13 januari 2017 legde de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw de eindrapportering voor aan de Vlaamse Regering (VR 2017 1301 MED.0004/2BIS).

In de eindevaluatie van het plan wordt ingegaan op de resterende overschrijdingen, de finale stand van zaken van de acties en het verdere traject. Om ervoor te zorgen dat de NO₂-jaargrenswaarde overal zo snel mogelijk wordt gehaald, wordt gesteld dat lopende en op te starten acties uit het plan verdergezet worden en dat nieuwe maatregelen zullen uitgewerkt worden. Deze nieuwe maatregelen worden opgenomen in voorliggend 'Luchtbeleidsplan 2030'.

Met voorliggend 'Luchtbeleidsplan 2030' dragen we eveneens bij aan de langetermijnvisie van de Vlaamse Regering: "In 2050 is de vervuiling van de binnen- en buitenlucht onder controle en heeft deze geen negatieve invloed meer op de luchtkwaliteit; de kritische lasten voor zuur- en stikstofdepositie worden niet meer overschreden. De luchtvervuiling door antropogene bronnen, zoals industrie, landbouw en vervoer, is drastisch teruggebracht. De leefomgeving in Vlaanderen is groen, rustig en gezond. Ze heeft geen negatieve invloed op de gezondheid van haar bewoners en bevordert hun welzijn."

Deze langetermijnvisie sluit aan bij de Europese doelstellingen om te evolueren naar een situatie waarbij de impact van luchtverontreiniging op de gezondheid verder verminderd wordt. Concreet streeft de Europese Commissie ernaar om tegen 2050 de richtniveaus voor menselijke gezondheid van de Wereldgezondheidsorganisatie te bereiken en de grenzen aan de draagkracht van ecosystemen niet meer te overschrijden en om tegen 2030 de gezondheidsimpact van luchtverontreiniging te halveren en het gebied van ecosysteem waar de eutrofiëringgrenzen zijn overschreden met een derde te verminderen t.o.v. 2005.

De focus van dit luchtbeleidsplan ligt op plaatsen waar mensen en ecosystemen zijn blootgesteld aan hoge niveaus van verontreinigende stoffen. We kiezen voor een geïntegreerde aanpak waarbij we niet enkel het emissiereductiebeleid en het luchtkwaliteitsbeleid integreren, maar ook afstemmen op beleid in andere domeinen die een impact hebben op luchtverontreiniging: het ontwerp Klimaatbeleidsplan 2021-2030, het ontwerp Mobiliteitsplan Vlaanderen, het ontwerp Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS), de gezondheidsdoelstelling “gezonder leven” van de Vlaamse regering en de doelstelling tot een verbetering van de kwaliteit van de binnenlucht.

Het ontwerp van voorliggend plan werd op 20 juli 2018 goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Uittreksel uit het ontwerp ‘Luchtbeleidsplan 2030’

Het ontwerp ‘Luchtbeleidsplan 2030’ omvat maatregelen voor de verbetering van de luchtkwaliteit in Vlaanderen. Volgende hoofdstukken worden behandeld in dit plan:

Samenvatting

1 Inleiding en leeswijzer

2 Situering en scope

2.1 Problematiek van de luchtverontreiniging

2.2 Internationaal luchtkwaliteitsbeleid binnen de Verenigde Naties

2.3 Europees luchtkwaliteitsbeleid

2.4 Vlaamse beleidscontext

2.5 Binnenlandse en buitenlandse bronnen van luchtverontreiniging

2.6 Scope van dit actieplan

2.7 Interacties met andere beleidsthema’s

3 Doelstellingen

3.1 Doelstellingen met finaliteit gezondheid

3.2 Doelstellingen inzake ecosystemen

3.3 Emissiedoelstellingen

4 Omgevingsanalyse - Waar staan we nu en welke uitdagingen liggen nog voor ons?

4.1 Waar staan we nu?

4.2 Verwachte evolutie tot 2030

5 Actieplan 2030

5.1 Inleiding

5.2 Transport

5.3 Industrie

5.4 Landbouwsector

5.5 Huishoudens en tertiaire sector

5.6 Instrumentarium, gedrag en kennis over de sectoren heen

5.7 Gebiedsgerichte benadering

6 Verwachte impact van het actieplan

6.1 Toetsing middellangetermijndoelstellingen 2030

6.2 Toetsing langetermijndoelstellingen 2050

7 Monitoring, evaluatie, rapportering en bijsturing

8 Afkortingen

9 Referenties

Bijlage 1: Beschrijving van de voornaamste aannames voor scenario’s

Bijlage 2: Beschrijving van maatregelen genomen door de lokale besturen in de luchtkwaliteitszone BEF02A ‘Agglomeratie Antwerpen’

Raadpleging – Recht op inspraak van het publiek

In overeenstemming met artikel 2.10.3.1, § 5, 2° van het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende de algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (titel II van het VLAREM) wordt een raadpleging van het publiek georganiseerd met betrekking tot het ontwerp van programma voor een geleidelijke reductie van de emissies van de verontreinigende stoffen, om tijdig aan de emissieplafonds, vermeld in bijlage 2.10.A tot en met bijlage 2.10.C van hetzelfde besluit, te voldoen.

In overeenstemming met artikel 2.5.2.4.3, 2° van het Besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende de algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (titel II van het VLAREM) wordt een raadpleging van het publiek georganiseerd met betrekking tot het ontwerp van luchtkwaliteitsplan.

Het ontwerp luchtbeleidsplan 2030 wordt tot en met 30 september 2018 ter inzage gelegd bij:

Vlaamse Overheid

Departement Omgeving

Afdeling Energie, Klimaat en Groene Economie

Team Lucht

Koning Albert II-laan 20, bus 8

1000 Brussel

Het ontwerp luchtbeleidsplan is bovendien digitaal beschikbaar op de website van het departement Omgeving: <https://www.lne.be/luchtverontreiniging-vlaamse-plannen>

Gedurende de hogervermelde termijn kan iedereen bezwaren of opmerkingen schriftelijk ter kennis brengen via aangetekende brief op bovenvermeld adres, of per e-mail aan lucht@vlaanderen.be

Het ontwerp luchtbeleidsplan wordt bovendien voor advies bezorgd aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, die een met redenen omkleed advies uitbrengen binnen een vervalltermijn van een maand na ontvangst van het ontwerp luchtbeleidsplan 2030. Deze adviezen zijn niet bindend.

Na verloop van deze termijnen en rekening houdend met de gegeven adviezen en met de ingediende bezwaren of opmerkingen, zal het luchtbeleidsplan definitief worden vastgesteld door de Vlaamse Regering. Het definitief vastgestelde luchtbeleidsplan zal op dat moment bij uittreksel worden bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* en in twee Vlaamse kranten en met het oog op een degelijke informatieverstrekking ter inzage liggen bij de afdeling Energie, Klimaat en Groene Economie van het departement Omgeving van de Vlaamse Overheid en gepubliceerd worden op de website van het departement Omgeving.